

HUNDRAÐ ÁR SÍÐANI

TÁ IÐ FØROYINGAR VÓRÐU BUMBAÐIR Á BANKANUM

Í hesi vikuni eru hundrað ár síðani, at átta skip vórðu bumbað á Føroya Banka, og illa kroystu fiskimenninir á opnum báti og langt til havs, megnaðu at bjarga sær til lands

Jóannes Hansen

Verðin er myrk og ótrygg. Tað varð aftur staðfest mánakvøldið, tá ið bumbuspreinging í Manchester bar syndarliga vanlukku við sær. Millum tey mongu, sum hetta kvøldið spentu frá á Manchester Arena, doyðu nítjan, og nógv liggja særd eftir vitleyst yvirgangsálop og bumbuspreinging.

Tíðindini fóru beinanvegin sum eldur um allan heim-in.

Fyri snøggliga hundrað árum síðani vóru Føroyar raktar av ógvusligum bumbuálopum. Átta føroyskar sluppir og deksfør forlistu. At eingin læt lív var heilt ófatuligt.

Tá ið skipbrotnu menninir so við og við komu til lands í lítlum og ofta vánaligum bátum, ið flutu um æsingarnar, fóru tíðindini sum eldur kring oyggjarnar. Hevði tøkfrøðin verið, sum hon nú er, so høvdu hetta ivaleyst verið breaking news kring allan heimin.

Tað var týski kavbáturin UC 33, sum eirindarlest søkti átta føroysk før 23. og 24. mai 1917. At manningin á kavbátinum kortini var so menniskjalig, at hon gav føroysku fiskimonnum loyvi at fara í bátarnar, og at veðrið spældi við, so allir vunnu upp land, hevur havt avgerandi ávirkan á okkara samfelag.

Tey munnu vera so mong, sum nú eru uppi á døgum, ið so ella so eru í ætt við og undan onkrum av teimum skipbrotnu, sum vóru úr

Eftirgjørd mynd av, hvussu tað sá út, tá ið føroysku manningarnar fóru av skipunum, ið vórðu sprongd í luftina. Mynd úr bókini Júst í Túni

fleiri plássum kring alt land-ið. Í fleiri førum vóru tað nógvir menn úr somu bygd, og í einstøkum førum vóru fleiri brøður við sama skipi.

Bannið

Hetta var undir fyrra heimsbardaga. Danmark og harvið Føroyar vóru óheft í hesum krígunum. At nógvir føroyskir reiðarar í 1917 skrivaðu undir uppá, at øll veiðan skuldi

seljast til Onglands, vísti seg at vera lagnutungt fyri føroyingar.

Fyrsta februar 1917 kunngjórdu myndugleikarnir í Týsklandi og Eysturríki í boðum til óheftu londini, at øll sigling á havleiðum við Bretland, Frakland og Italia var at rokna sum vandasisgling.

Norður úr Bretlandi var

vandaleiðin sunnan fyri eina linju úr Nólsoyarbankanum móti eini knattstøðu triggjar fjórðingar úr Akrabergi í ein útnyrðing norður um Føroya Banka og síðani suðurá. Harvið var allur Føroya Banki lýstur sum vandaøki.

Í kunngerðini frá Týsklandi og Eysturríki varð sagt, at snøgt sagt øll sigling á vandaleiðini fór at verða

forðað á allan hugsandi hátt.

Hesin týski kavbáturin, UC33, gjørdi øgiligt um seg sunnanfyri Føroyar hetta várið og summarið. Umframt føroysku skipini søkti hann eitt nú bretsku trolarnar Olaria og Sisa, donsku skonnartina A. H. Friis, sum var á veg til Føroya við salti, norska damparan Glyg, sum var á veg norður á Siglufjørðin

við salti og norsku barkina Whinlætter, sum var á veg úr New Orleans og til Keypmannahavnar við timbri.

Tað kundi verið uppafgur verri enn so, at átta føroysk skip vóru søkt. At hann køvdi av í mjørka var bjargingin hjá fleiri, og onnur, sum vóru á veg út á bankan, vendu aftur, tá ið tey møttu onkrum av skipsbátunum og hoyrdu um skilið.